

28.6.2013

turku äbo

Saap. 03-07-2013
Anl.
Dno 10217 - 2009
001

VALVONTA-ASIA

Länsi-Suomen lääninhallitukseen tietoon on tullut, että Turun Ammattikorkeakoulussa toimii ns. Ruisklinikka, joka tarjoaa terveysalan palveluja sekä TYKY-toimintaa yrityksille, yhteisöille ja yksityisille asiakkaille. Asian käsittely on 1.1.2010 siirtynyt Lounais-Suomen aluehallintovirastolle Länsi-Suomen lääninhallitukselta. Aluehallintovirasto on käsitellyt asian valvonta-asiana.

HANKITUT SELVITYKSET

Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 8.12.2010/ 364 §.

Turun ammattikorkeakoulun terveysalan koulutusjohtaja Kaija Lindin selvitys 28.12.2010.

Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 17.8.2011/ 233 §.

Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 29.8.2012/ 320 §, täydennykset 27.9.2012 ja 15.10.2012.

ASIAN KÄSITTELYYN OSALLISTUNUT

Asian käsittelyyn on osallistunut lääninlääkäri Katja Paakkola.

RATKAISU JA PERUSTELUT

Tapahtumien kuvaus

Länsi-Suomen lääninhallituksen tietoon on vuonna 2007 tullut, että Turun Ammattikorkeakoulussa toimii ns. Ruisklinikka, joka tarjoaa terveysalan palveluja sekä TYKY-toimintaa yrityksille, yhteisöille ja yksityisille asiakkaille. Asian käsittely on jatkunut aluehallintouudistuksen jälkeen Lounais-Suomen aluehallintovirastossa.

Aluehallintovirasto on määrännyt 23.6.2010 antamallaan päätöksellä Turun kaupungin ammattikorkeakoulun ja Turun kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan saattamaan ns. Ruisklinikan toiminnan lainmukaiseksi tai lopettamaan sen toiminnan 31.12.2010 mennessä.

Turun sosiaali- ja terveyslautakuntaa on pyydetty toimittamaan Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 31.12.2010 mennessä selvitys siitä, miten ns. Ruisklinikan toiminta on saatettu lainmukaiseksi tai lopetettu.

Asiassa hankitut selvitykset

Aluehallintovirasto on pyytänyt asiassa kahdesti selvitystä ja selitystä Turun kaupungilta, 14.7.2011 sekä 21.6.2012 päivätyillä kirjeillä.

Turun peruspalvelulautakunta on antanut asiassa selvitykset selvitys 8.12.2010/ 364 §, 17.8.2011/ 233 § ja Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 29.8.2012/ 320 aluehallintoviraston selvitys- ja selityspyyntöjen johdosta. Aluehallintovirasto on myös varannut mahdollisuuden sakon uhan käyttöön kuullessaan Turun kaupunkia asiassa.

Lisäksi Turun ammattikorkeakoulun terveysalan koulutusjohtaja Kaija Lind on antanut asiassa 28.12.2010 saapuneen selvityksen.

Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 8.12.2010

Turun peruspalvelulautakunta on antanut asiassa 8.12.2010 selvityksen, jonka mukaan Ruisklinikalla tapahtuva harjoittelutoiminta liitetään osaksi Turun terveyskeskuksen opetusterveyskeskustoimintaa. Opetusterveyskeskuksesta vastaava ylilääkäri tulee toimimaan myös Ruisklinikasta vastaavana ylilääkärinä. Sosiaali- ja terveystoimen hallintoylihoitaja toimii Ruisklinikasta vastaavana ylihoitajana. Runosmäen terveysasemalla sijaitseva opetusterveysasema on tiloiltaan pieni, joten Ruisklinikalla tapahtuvaa bioanalyttikkojen koulutusta ei voida siirtää sinne.

Opiskelijatoimintaan liittyvä koulutustoiminta jatkuu Ruisklinikan tiloissa ja valvontavastuu toteutetaan erikseen sovitulla tavalla. Lautakunta on selvityksessään todennut myös suun terveydenhuollon osalta, että toiminnan tulee jatkua ammattikorkeakoulun tiloissa ja ohjauksessa.

Suuhygienistitoiminnan osalta valvontavastuussa on opetushammashoitolasta vastaava ylihammaslääkäri Varpuleena Kirstilä ja suun terveydenhuollon ylihoitaja Tiina Tommola. Selvityksessä on lisäksi todettu laboratoriotoinnin osalta, että se pyritään saamaan TyksLab:n laaduntarkkailun ja valvonnan piiriin. Potilasasiakirjajärjestelmä Pegasokseen kirjataan selvityksen mukaan potilasasiakirjamerkinnot. Selvityksen mukaan vanha sopimus uudistetaan edellä mainitut periaatteet huomioiden. Tähän sopimukseen sisällytetään peruspalvelulautakunnan selvityksen mukaan myös yhteistyö Turun ammattikorkeakoulun, Ekotorin ja Turun terveyskeskuksen kesken liittyen pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksiin.

Turun ammattikorkeakoulun selvitys

Turun ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja Kaija Lindin 28.12.2010 antaman selvityksen mukaan opiskelijoiden tuottamat terveydenhuollon palvelut ns. Ruisklinikalla on keskeytetty toistaiseksi, kunnes uusi sopimus Turun sosiaali- ja terveystoimen kanssa on asiasta allekirjoitettu.

Turun ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja Kaija Lind on 27.6.2011 toimittanut aluehallintovirastoon 9.6.2011 allekirjoitetun sopimuksen jonka mukaan Turun sosiaali- ja terveystoimi ja Turun ammattikorkeakoulu sopivat opetussuunnitelmien mukaiseen ammattitaitoa edistävään ohjattuun harjoitteluun sisältyvästä opiskelijoiden suorittamasta palvelutoiminnasta (työtoiminta). Sopimuksen mukaan palvelutoimintaa toteutetaan Turun sosiaali- ja terveystoimen johdon ja valvonnan alaisena.

Sopimuksen mukaan opiskelijoiden suorittama työtoiminta sisältää opettajan ohjauksessa ja valvonnassa suoritettavaa opiskelijatyötä oppilaitoksessa tai muussa sovittussa paikassa suoritettavia maksullisia palveluja. Hoito- ja tutkimuspalveluja tehdään Turun sosiaali- ja terveystoimen hyväksymissä tiloissa ja Turun sosiaali- ja terveystoimen hyväksymillä laitteilla. Turun ammattikorkeakoulu vastaa palvelun tuottamiseen tarvittavista tiloista, laitteista ja toimintavälineistä sekä palo- ja henkilöstöturvallisuudesta.

Sopimus koskee sekä Turun terveystoimen läheteellä lähettämiä potilaita/asiakkaita että sellaisia asiakkaita, jotka hakeutuvat itse Turun ammattikorkeakoulun palvelutoiminnan asiakkaiksi ja joille opiskelijat suorittavat opettajien ohjauksessa tapahtuvaa palvelutoimintaa. Toiminta voi sisältää mm. pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksia sekä muuta vastaavaa toimintaa erillisten sopimusten mukaan.

Sopimuksen liitteenä on suun terveydenhuollon koulutusohjelman työtoiminnan I. Studentalin toimintasuunnitelma sekä bioanalytiikan koulutusohjelman laboratorio-prosessin kuvaus. Liitteiden mukaan suuhygienistiopiskelijoiden työtoiminta toteutetaan pääsääntöisesti oppilaitoksessa Ruiskadun toimipisteessä. Sopimuksen mukaan palvelut myös viedään työpaikoille, palvelutaloihin, koteihin, kouluihin jne. Liitteiden mukaan bioanalytiikan ammattitaitoa edistävää ohjattua harjoittelua toteutetaan opettajien ohjauksessa ja opiskelijoiden suorittamana Ruisklinikan laboratoriossa.

Turun ammattikorkeakoulun Internet-sivut 13.7.2011

Turun ammattikorkeakoulun Internet-sivujen mukaan (13.7.2011) Ruisklinikka on syksyllä 2011 avoinna 1.9.2011 alkaen ja tuottaa fysioterapiapalveluja, hoitotyön palveluja, toimintaterapiapalveluja sekä ensihoidon palveluja.

Kuuleminen 14.7.2011

Uhkasakkolain (14.12.1990/1113) 22 § mukaan asianosaiselle on ennen uhkasakon asettamista ja tuomitsemista taikka teettämistä tai keskeyttämisen asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevan asian ratkaisemista varattava tilaisuus selityksen antamiseen siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään.

Hallintolain (6.6.2003/434) 34 § mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Aluehallintovirasto on 14.7.2011 varannut Turun kaupungille tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Erityisesti aluehallintovirasto on pyytänyt antamaan selvityksen

- minkä organisaation toimintayksikössä, missä osoitteessa terveydenhuollon opiskelijat antavat asetuksen terveydenhuollon ammattihenkilöistä 3 d §:n mukaisia palveluja?
- ovatko kyseiset palvelut tilapäisiä vai pysyväisluontoista toimintaa
- tapahtuuko terveydenhuollon opiskelijoiden asetuksen terveydenhuollon ammattihenkilöistä 3 d §:n mukainen palvelutoiminta asetuksen terveydenhuollon ammattihenkilöistä 3 § 1 momentin mukaisessa yksikössä?

Turun peruspalvelulautakunnan selitys

Turun kaupungin peruspalvelulautakunta on antanut asiassa 17.8.2011 kokouksessaan selityksen, joka on saapunut 29.8.2011 aluehallintovirastoon. Selityksen mukaan Turun peruspalvelulautakunta on antanut Ruisklinikkaa koskevassa asiassa selvityksensä 8.12.2010. Turun ammattikorkeakoulu ja Turun sosiaali- ja terveystoimi ovat allekirjoittaneet sopimuksen 9.6.2011 ja tässä sopineet Turun ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmien mukaiseen ammattitaitoa edistävään ohjattuun harjoitteluun sisältyvästä opiskelijoiden suorittamasta palvelutoiminnasta (työtoiminta). Sopimuksen mukaan palvelutoimintaa toteutetaan Turun sosiaali- ja terveystoimen johdon ja valvonnan alaisena.

Selityksessä todetaan lisäksi, että Turun ammattikorkeakoulu oli ilmoittanut Internet-sivuillaan 13.7.11, että Ruisklinikalla tuotetaan fysioterapiapalveluja, hoitotyön palveluja, toimintaterapiapalveluja sekä ensihoidon palveluja. Mistään näistä palvelumuodoista ei ole sopimuksella Turun sosiaali- ja terveystoimen kanssa sovittu. 3.8.11 on ilmoitettu koulutusjohtaja Kaija Lindille, että tekemämme sopimuksen perusteella näitä palveluja ei voida tuottaa Ruisklinikalla ja samoin Internet-sivuilta on poistettu kyseinen ilmoitus.

Selityksen mukaan suuhygienistitoiminnan osalta toimintamalli on toteutettu siten, että Turun terveyskeskuksen suun terveydenhuollon toimintayksikkö vastaa Ruisklinikalla tapahtuvasta opiskelijatoiminnasta. Tiloihin on sijoitettu yksi Turun terveyskeskuksen hammaslääkäri, yksi suuhygienisti ja yksi hammashoitaja. Potilaat ohjautuvat Turun sosiaali- ja terveystoimen suun terveydenhuollon tekemän hoidon tarpeen arvon perusteella kyseiseen toimintayksikköön. Suuhygienistiopiskelijat siis antavat asetuksen mukaisia palveluja Turun terveyskeskuksen suun terveydenhuollon toimintayksikössä.

Kysymykseen, ovatko ko. palvelut tilapäisiä vai pysyväisluontoista toimintaa, vastauksena on todettu suuhygienistiopiskelijoiden osalta olevan pysyvää toimintaa ja integroitu suun terveydenhuollon palveluprosessiin.

Kysymykseen, tapahtuuko terveydenhuollon opiskelijoiden asetuksen terveydenhuollon ammattihenkilöistä 3 d §:n mukainen palvelutoiminta asetuksen terveydenhuollon ammattihenkilöistä mukaisessa yksikössä, vastaukseksi on todettu, että toiminta tapahtuu asianmukaisesti suun terveydenhuollon toimintayksikössä ja siellä siis työskentelee yksi suun terveydenhuollon palveluksessa oleva hammaslääkäri, yksi suuhygienisti ja yksi hammashoitaja. Potilaat ohjautuvat hoidon tarpeen arvion jälkeen tänne yksikköön, mikäli suostuvat opiskelijan antamaan hoitoon. Tilanne on vastaava kuin kliinisessä hoitoharjoittelussa hammaslääketieteen opiskelijoiden kohdalla.

Selityksen mukaan bioanalytiikkaopiskelijoiden kohdalla tilanne on ongelmallinen. Turun terveystieteiden keskuksella ei ole enää omaa laboratoriotoimintaa, koska laboratoriotoiminta fuusioitiin vuonna 2000 TyksLab:n toimintaan. Näin ollen bioanalytiikkaopiskelijoiden toiminta tapahtuu fyysisesti Turun ammattikorkeakoulun toimintayksikössä joskin sopimuksen mukaisesti sosiaali- ja terveystoimen johdon ja valvonnan alaisena.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) asettama koordinaatioryhmä on käsitellyt ammattikorkeakouluissa oppilastyönä tuotettujen terveydenhuollon palvelujen järjestämistä.

Asiassa lähetetyssä esityksessä todetaan mm. että tarvetta terveydenhuollon palveluiden laajentamiselle ammattikorkeakoulujen toiminnaksi ei ole. Sen sijaan opiskelijoiden käytännön harjoittelua varten tulee ammattikorkeakoulun tehdä sopimus joko julkisen tai yksityisen terveydenhuollon palveluiden tuottajan kanssa, jolloin selvitetään myös osapuolten vastuukysymykset. Harjoittelun tulee tapahtua pääasiassa kyseisessä terveydenhuollon palveluyksikössä ja joissakin poikkeustapauksissa sovitulla tavalla ammattikorkeakoulun tiloissa. Ammattikorkeakoulujen ydintoiminto on koulutuksen järjestäminen. Sellaisen terveydenhuollon palvelutoiminnan, joka edellyttää oman hoitohenkilökunnan palkkaamista ammattikorkeakouluun, ei voida katsoa olevan koulutuksen järjestämiseen kuuluvaa opetustoimen menoista rahoitettavaa toimintaa ammattikorkeakouluissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 6.4.2011 lähettänyt eri viranomaisille Valviran esitykseen viitaten kirjeen. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö toteavat mm., että potilaskontaktien työharjoittelussa tulisi tapahtua pääsääntöisesti terveyskeskuksessa, sairaalassa tai muussa terveydenhuollon yksikössä, jolloin potilasturvallisuus on parhaiten turvattu ja toiminta on potilasvahinkovakuutuksen piirissä. Ministeriöt kehottavat terveydenhuollon organisaatioita ja korkeakouluja tekemään entistä tiiviimpää yhteistyötä keskenään kehittääkseen tarvittavia uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Siinä tapauksessa, että terveydenhuollon palveluita annetaan oppilaitoksen tiloissa, tulee sopia terveyskeskuksen, sairaalan tai muun terveydenhuollon toimintayksikön kanssa siitä, että toiminta tapahtuu edellä mainitun terveydenhuollon yksikön alai-

suudessa ja vastuulla. Toimintaa tulee valvoa samoin kuin muitakin terveydenhuollon palveluja.

Silloin kun yksityisen säätiön tai osakeyhtiön ylläpitämä korkeakoulu haluaa tarjota terveydenhuollon palveluja, sillä tulee olla asianmukainen yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) mukainen lupa. Lupa edellyttää muun muassa tiedot palvelujen sisällöstä, terveydenhuollosta vastaavasta johtajasta, potilasasiamiehestä sekä henkilöstön määrästä ja koulutuksesta. Luvan saanut palvelujen tuottaja toimittaa myös vuosittain toimintakertomuksen lupaviranomaisille.

Edellä mainittujen esityksen ja kirjeen perusteella ammattikorkeakouluissa oppilastyönä tuotettujen terveydenhuollon palvelujen järjestämistä ei ehdottomasti kielletä. Harjoittelun tulisi tapahtua pääasiassa kyseisessä terveydenhuollon palveluyksikössä ja joissakin poikkeustapauksissa sovitulla tavalla ammattikorkeakoulun tiloissa. Toisaalta kehoitetaan terveydenhuollon organisaatioita ja korkeakouluja tekemään entistä tiiviimpää yhteistyötä keskenään kehittääkseen tarvittavia uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ja Turun ammattikorkeakoulun asiaa koskevassa sopimuksessa on pyritty nimenomaan huolehtimaan vastuukysymyksistä ja toiminnan lainmukaisuudesta. Sopimuksen mukaan palvelutoiminta toteutetaan Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen johdon ja valvonnan alaisena. Hoito- ja tutkimuspalveluja tehdään Turun sosiaali- ja terveystoimen hyväksymissä tiloissa ja Turun sosiaali- ja terveystoimen hyväksymillä laitteilla. Palveluihin itsenäisesti hakeutuvia turkulaisia asiakkaita varten tehdään Pegasos-ohjelmaan erillinen lisälehti, johon kirjataan asiakkaan laboratoriotulokset ja muut mahdolliset hoitoon tai tutkimuksiin liittyvät tiedot. Poikkeavat tulokset ja havainnot ilmoitetaan nimetylle vastuuhenkilölle Turun sosiaali- ja terveystoimessa. Tiedot ilmoitetaan ylilääkärinä Runosmäen terveysasemasta ja sen opetusterveysasemasta vastaavalle ylilääkärille.

Tarkemmat vastuumäärittelyt määritellään vielä palvelutoiminnan toimintasuunnitelmissa ja erillisillä sopimusliitteillä koulutusohjelmittain.

Sopimuksessa on niin ikään todettu, että palvelutoiminta on osa Turun terveyskeskuksen opetusterveyskeskustoimintaa, josta vastaa kansanterveyslain 5 § mukaisesti terveyskeskuksen vastaava lääkäri.

Aluehallintoviraston kuulemispyynnössä on viitattu useaan kansanterveyslain kohtaan. Viittaukset koskevat suurimmalta osin aluehallintoviraston velvollisuutta ohjata ja valvoa kansanterveystyötä alueellaan.

Aluehallintoviraston kuulemispyynnössä on viitattu myös asetukseen terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Näillä viittauksilla tarkoitetaan ilmeisesti, että Turun ammattikorkeakoulussa harjoitettava toiminnan edellytyksenä olisi yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukainen lupa.

Asiassa on oltu yhteydessä aluehallintovirastoon. Aluehallintoviraston edustajan kanssa käydyissä keskusteluissa keskusteltiin myös potilaslain 2 §:n 1 momentin 4

kohdasta, jossa määritetään terveydenhuollon toimintayksikkö seuraavasti: "terveydenhuollon toimintayksiköllä kansanterveystoiminnassa (66/1972) tarkoitettua terveyskeskusta ja muita kunnan toimintayksiköitä, jotka hoitavat kansanterveystoiminnassa mukaisia tehtäviä, erikoissairaanhoidossa (1062/1989) tarkoitettua sairaalaa ja siitä erillään olevaa sairaanhoidon toimintayksikköä sekä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päättämää muuta hoitovastuussa olevaa kokonaisuutta, yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettua terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä, työterveyslaitosta siltä osin kuin se tuottaa työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetussa laissa (159/1978) tarkoitettuja terveyden- ja sairaanhoidon palveluita, valtion mielisairaaloista annetussa laissa (1292/1987) tarkoitettuja valtion mielisairaaloita, terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) tarkoitettuja sairaanhoitolaitoksia ja Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) nojalla perustettuja Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön sairaaloita, poliklinikoita ja muita toimintayksiköitä; sekä (21.12.2010/1230)".

Keskustelussa arvioitiin myös kansanterveystoiminnasta 15 § sisältöä. Ko. pykälä kuuluu seuraavasti: "Terveydenhuoltolain 13–22 ja 24–29 §:ssä tarkoitettuja toimintoja varten tulee kunnalla olla terveyskeskus. Sen toimintoja voidaan tarpeen mukaan sijoittaa sivuvastaanotoille tai järjestää liikkuvien toimintayksiköiden avulla."

Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen näkemyksen mukaan Turun ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmien mukaiseen ammattitaitoa edistävään ohjattuun harjoitteluun sisältyvä opiskelijoiden suorittama palvelutoiminta on toteutettu siten, että se täyttää niin kansanterveystoiminnasta kuin potilaslain asettamat vaatimukset. Todettakoon, että lain määräykset eivät ko. toiminnan osalta ole yksiselitteisiä ja tulkinta on osittain erilaista eri kaupungeissa. Turun sosiaali- ja terveystoimi on katsonut, että suun terveydenhuollon osalta toiminta voidaan käynnistää.

Bioanalytiikan koulutusohjelman osalta selityksessä on todettu, että toimintaa ei ilman aluehallintoviraston hyväksymistä voida toteuttaa. Asiassa pyritään hyväksyttävään ratkaisuun yhteistyössä asianomaisten kanssa. Edellä olevan perusteella selityksessä on todettu, että perusteita uhkasakon asettamiselle ei ole.

Asiassa saatu uusi selvitys maaliskuussa 2012

Aluehallintoviraston tietoon on saatettu, että Turun ammattikorkeakoulun tiloissa, osoitteessa Ruiskatu 8, Turku, harjoitetaan sekä suuhygienistin toimintaa että muuta terveydenhuollon toimintaa. Johtava ylihammaslääkäri Minna Kinnarisen antaman tiedon mukaan syyskuusta 2011 alkaen toiminta on rakentunut terveydenhuoltolain hengessä. Johtava ylihammaslääkäri on viittänyt terveyden edistämistä koskevaan terveydenhuoltolain säännökseen. Hän on todennut Ruisklinikka – Studental – yksikössä suuhygienistin suorittavan käytännön harjoittelua. Toimipisteessä sijaitsee johtava ylihammaslääkäri Kinnarisen ilmoituksen mukaan kaksi Turun kaupungin hoitoyksikköä, sekä kuusi hoitoyksikköä opiskelijoiden käytössä.

Aluehallintoviraston tietoon on myös huhtikuussa 2012 saatettu, että Turun ammattikorkeakoulun tiloissa, osoitteessa Ruiskatu 8, Turku, otetaan myös verinäytteitä il-

man varsinaista lääkärin lähetettä, esimerkiksi potilasjärjestölle, ja palauttamista hoitavalle lääkärille jatkotoimia varten.

Turun ammattikorkeakoulun tiloissa, osoitteessa Ruiskatu 8, Turku, suoritetaan myös fyysisen toimintakyvyn kartoitusta, sisältäen kuntotestauksen ja toimintakyvyn arvioinnin, Turun kaupungin Internet-sivujen mukaan (13.6.2012).

Kuuleminen 21.6.2012

Aluehallintovirasto on 21.6.2012 päivätyllä kirjeellä varannut Turun kaupungille mahdollisuuden tulla kuulluksi sekä pyytänyt selitystä seuraavista seikoista:

- Mitä terveydenhuollon palvelutoimintaa on harjoitettu lukuvuonna syksy 2011 – kevät 2012 ja mitä toimintaa tullaan harjoittamaan syyslukukaudella 2012 Turun ammattikorkeakoulun Ruiskadun yksikössä, Ruiskatu 8, Turku?
- Mitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä toimii ko. osoitteessa, pl. opettajat, ja antaa potilaille terveydenhuollon palveluja?
- Onko toiminta Turun kaupungin omaa toimintaa vai yksityistä toimintaa? Jos toiminta on yksityistä, kenen?
- Toimivatko opiskelijat ainoastaan sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikössä? Mikä tämä yksikkö on?
- Toimivatko opiskelijat vain tilapäisesti?
- Toimivatko opiskelijat laillistetun ammattihenkilön johdossa ja valvonnassa?
- Ovatko opiskelijat suorittaneet riittävät opinnot ja täytyvätkö muut lakisääteiset edellytykset?
- Onko opiskelijoille kullekin nimetty kirjallisesti ohjaaja?
- Onko laboratorionäytteitä otettu potilasjärjestöille tai muulle organisaatiolle, tai yksittäisille potilaille?
- Jos laboratorionäytteitä on otettu potilasjärjestöille, tai niiden kautta yksittäisille potilaille, prosessikuvaus siitä, miten laboratorionäytteitä on otettu, mukaan lukien:
 - Mille järjestöille
 - Miten potilaat valikoituvat potilasjärjestöstä
 - Kuka määrää laboratorionäytteet
 - Kuka arvioi niiden tulokset
 - Mitä kokeita otetaan
 - Keiden kanssa sopimus on tehty
 - Mitä informaatiota potilaalle annetaan
 - Mitä potilasasiakirjoja laaditaan asiasta
 - Kuuluuko toiminta Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen toimintoihin
 - Jos laboratorionäytteitä on otettu yksittäisille potilaille, prosessikuvaus siitä, miten laboratorionäytteitä on otettu:
 - Kuka määrää laboratorionäytteet
 - Kuka arvioi niiden tulokset
 - Mitä kokeita otetaan

- Mitä informaatiota potilaalle annetaan
- Mitä potilasasiakirjoja laaditaan asiasta
- Kuuluuko toiminta Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen toimintoihin

Turun peruspalvelulautakunnan selvitys 10.9.2012

Aluehallintovirastoon 10.9.2012 saapuneessa selvityksessään Turun peruspalvelulautakunta on todennut seuraavaa:

Selvitys aluehallintovirastolle ns. Ruisklinikan toiminnan saamista lainmukaiseksi

Perla § 320, perusterveydenhuolto, tulosaluejohtaja Anne Santalahti 20.8.2012:

Aluehallintovirasto on 23.6.10 antamallaan päätöksellä määrännyt Turun kaupungin ammattikorkeakoulun ja Turun kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan (peruspalvelulautakunnan) saattamaan ns. Ruisklinikan toiminnan lainmukaiseksi tai lopettamaan sen toiminnan 31.12.2010 mennessä.

Nyt aluehallintoviraston tietoon on saatettu, että Turun ammattikorkeakoulun tiloissa osoitteessa Ruiskatu 8 harjoitetaan sekä suuhygienistin toimintaa että muuta terveydenhuollon toimintaa. Aluehallintovirastolle on ilmoitettu, että Ruisklinikan tiloissa otetaan myös verinäytteitä ilman varsinaista lääkärin lähetettä (esimerkiksi potilasjärjestöille) ja palauttamista hoitavalle lääkärille jatkotoimia varten. Lisäksi Turun kaupungin Internet-sivujen mukaan (13.6.12.) Turun ammattikorkeakoulun tiloissa Ruiskatu 8:ssa suoritetaan myös fyysisen toimintakyvyn kartoitusta, sisältäen kuntotestauksen ja toimintakyvyn arvioinnin.

Aluehallintovirasto on varannut Turun kaupungille tilaisuuden lausua asiasta sekä erityisesti antamaan selvitystä määrätyistä asioista.

Useimmat selvitettävistä asioista koskevat Turun ammattikorkeakoulun toimintaa ja opetukseen liittyvää terveydenhuollon palvelutoimintaa. Turun peruspalvelulautakunta on antamassaan selvityksessä todennut, ettei ole näistä mitenkään vastuussa, joten tämän osalta on pyydetty ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja Kaija Lindin selvitys, joka on liitteenä.

Liite 2: Kaija Lindin selvitys

Selvityspyynnössä viitataan vuosina 2010 ja 2011 annettuihin selvityksiin, jotka koskevat Turun ammattikorkeakoulussa toteutettavaa opetussuunnitelman mukaista ammattikorkeakoulun tiloissa tai muissa toimintayksiköissä tapahtuvaa opiskelijoiden työtoimintaa. Työtoiminta on osa opiskelijoiden pakollista harjoittelua ja se on useimmissa koulutusohjelmissa yrittäjyysopintojen toimintaympäristö.

Vuosina 2010 ja 2011 Aluehallintovirastolta saatujen määräysten mukaisesti eri koulutusohjelmissa on kaikki ns. luvanvaraiset palvelut lakkau-

tettu tai toteutettu vaatimusten mukaisesti asianmukaisten vastuusopimusten puitteissa. Turun ammattikorkeakoulun terveysalan koulutuksessa ko. työtoimintaa toteutetaan bioanalytiikan, fysioterapian, ensihoidon, hoitotyön, suun terveydenhuollon ja toimintaterapian koulutusohjelmissa.

Turun kaupunki vastaa yhteistyö- ja vastuusopimuksen puitteissa sosiaali- ja terveystoimen toimipisteissä tapahtuvasta työtoiminnasta sekä mahdollisten potilasvahinkojen osalta kaikesta työtoiminnasta.

"Yleisen" harjoittelusopimuksen mukaisesti kaikki Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen toimipisteet ovat käytössä opiskelijoiden harjoittelupaikkoina. Niihin on koko lukuvuoden ajan sijoitettu eri koulutusohjelmien eri opiskeluvaiheissa olevia opiskelijoita ohjattuun harjoitteluun kunkin toimipisteen määrittelemä lukumäärä. Kutakin opiskelijaa kohti on opetussuunnitelmassa useampi harjoittelujakso läpi koko opiskeluajan. Työtoimintana toteutuva jakso on vain pieni osa harjoittelukokonaisuudesta (esim. 5op /75 op).

Bioanalytiikan koulutusohjelman avoimet laboratoriopalvelut on lopetettu vuoden 2011 alusta alkaen, AVIn määräyksen mukaisesti. Yhteistyöprojekteissa on tehty laboratoriotutkimuksia / näytteenottoa toiminnan osana esimerkiksi potilasjärjestöille, ko. tilaajan ollessa vastuulääkäri. Esimerkiksi EKG-tutkimusta ei tehdä. Laboratoriovastaukset on toimitettu ko. lääkärille, ei koskaan suoraan asiakkaalle. Lääkäri sopii sitten asiakkaan kanssa mahdollisista jatkotoimista. (Liitteenä raportti/selvitys ja suunnitelma ko. toiminnasta.)

Fysioterapian koulutusohjelman työtoimintana ei enää toteuteta luvanvaraisia palveluja. www-sivut on tältä osin korjattu. Koulutusohjelma ei myöskään tarjoa yksilötason hoitoja, vaan projekteina erillisten vastuusopimusten mukaisesti ryhmille. Ryhmätoimintana toteutetaan fyysisistä toimintakykyä ylläpitävää ja parantavaa sekä terveyttä edistävää liikuntaa, ohjausta ja neuvontaa.

Ensihoidon ja hoitotyön koulutusohjelmissa on vuonna 2010 tehty päätös, että mitään luvanvaraisia palveluja ei tarjota. Siksi niistä ei ole enää vuonna 2011 raportoitu. Näissä koulutusohjelmissa tarjottavat palvelut ovat esimerkiksi koulutuksia, virkistyspäiviä, hyvinvointiryhmiä yms. Kaikista toteutuksista tehdään sopimus tilaajan kanssa (liitteinä esimerkkejä sopimuksista, sekä toiminnan raportit kevään syksyn 2011 ja kevään 2012 osalta ja toimintasuunnitelma vuodelle 2012).

Suun terveydenhuollon koulutusohjelmassa opiskelijoiden työtoiminta AMK:n tiloissa toteutuu kiinteässä yhteistyössä Turun sosiaali- ja terveystoimen samoissa tiloissa toimivan suun terveydenhuoltoyksikön kanssa. Ohjaukseen osallistuvat opettajien lisäksi hammaslääkäri, suuhygienisti ja hammashoitaja, jotka ovat Turun sosiaali- ja terveystoimen henkilökuntaa. Edellisen selvityksen yhteydessä olleessa toimintasuunnitel-

massa mainittuja yksittäisiä, suoraan opiskelijoiden työtoimintaan pyrkiä asiakkaita ei enää ole vastaanotettu.

Toimintaterapian palveluja toteutetaan ainoastaan Kaarinan kaupungin kanssa tehdyn yhteistyö- ja vastuusopimuksen (liite) puitteissa kaarinalaisille lapsille. Toimintaterapiaa toteutetaan tarpeen mukaan eri tiloissa, kuten perheneuvolassa, Ruiskatu 8:n liikuntasalissa tai lapsen normaaleissa toimintaympäristöissä esim. päiväkodissa.

Vastaukset useimpiin tässä selvityspyynnössä esitettyihin kysymyksiin löytyvät tarkemmin liitteistä, jotka koulutusohjelmat ovat toimittaneet. Osiin kysymyksistä on vastattu edellä. Erikseen voi mainita, että

- o Ruiskadun toimipisteessä sijaitsevassa Turun sosiaali- ja terveystoimen toimipisteessä toimii yksi hammaslääkäri, kaksi suuhygienistiä ja yksi hammashoitaja, jotka ovat Turun soten viroissa.
- o opiskelijoiden työtoiminta on sataprosenttisesti opetussuunnitelman mukaista opetusta. Yhteistyösopimuksen nojalla suun terveydenhuollon opetus on kytketty suoraan Turun kaupungin omaan toimintaan (suun terveydenhuolto).
- o opiskelijat toimivat opiskelunsa aikana (3,5 – 4,5 vuotta) ohjatussa harjoittelussa useissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Kyseenä oleva työtoiminnassa toteutuva harjoittelujakso on vain pieni osa harjoittelukokonaisuudesta.
- o henkilökohtaisella tasolla kukin opiskelija toimii työtoiminnassa vain tilapäisesti, tämän nimenomaisen harjoittelujaksonsa ajan. Toiminta on kuitenkin pysyväisluonteista, ainakin osittain, ja ohjaavat opettajat pysyvät.
- o opiskelijat toimivat aina laillistetun ammattihenkilön johdossa ja valvonnassa. Jokainen ohjaava opettaja on tällainen. Koska kyseessä on aina opetussuunnitelman mukainen opetus, kirjallisesti nimetty opettaja vastaa siitä.
- o opiskelijat eivät toimi laillistetun ammattihenkilön tehtävissä esim. sijaisina, vaan opiskelevat innovatiivisessa oppimisympäristössä ohjattuna.
- o ko. toiminta on opetussuunnitelman mukaista ja sijoittuu opiskeluprosessissa siten, että opiskelijalla on riittävä osaaminen ko. tehtäviin, ohjattuna ja valvottuna.

- o laboratorionäytteitä on otettu joillekin potilasjärjestöille, joilla on sopimuksen allekirjoittanut, ko. tilauksen tehnyt ja näytteet määrännyt lääkäri. Sopimukset ovat liitteenä. Näiden ryhmien ulkopuolisilta yksittäisiltä asiakkailta ei ole otettu näytteitä. Laboratoriotutkimukset ovat pääosin ns. peruspaketti, joka sisältää perusveren kuvan, laskon, verensokerin, rasvapaketin (kokonaiskolesteroli, hdl- ja ldl-kolesteroli). Turun nivelyhdistyksen vastaavan lääkärin määräyksestä on ko. järjestön jäseniltä otettu B- ja D-vitamiininäytteet, jotka on asianmukaisesti toimitettu tutkittavaksi VITA-laboratorioon Helsinkiin. Sieltä tulokset on toimitettu ko. yhdistyksen lääkärille sellaisenaan.
- o asiakkaille annetaan normaali ohjaus valmistautumiseen näytteidenottoon. Jatkotoiminnoista he sopivat lähettäneen lääkärin kanssa, jolle laboratoriovastaukset on toimitettu.
- o potilasasiakirjat ovat lähettäneellä lääkärillä, jolle toimitetaan paperiprintti laboratoriotuloksista. Tulokset säilytetään Turun AMK:n Doctorex-tietojärjestelmässä ja näytteet pakastettuna puolen vuoden ajanmahdollisia uusintatai tarkistusmittauksia varten.
- o ainoastaan suun terveydenhuollon työtoiminta on osa Turun kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Muilta osin toiminta on ns. ei-luvanvaraista toimintaa tai sillä on kirjallisin sopimuksin nimetty vastuulääkäri.

Koulutusohjelmilta on saatu tarkemmat selvitykset työtoiminnasta. Ne on toimitettu Turun sosiaali- ja terveystoimelle heidän lausuntonsa tueksi. Edellä on tiivistetty koonti koulutusohjelmien selvityksistä.

Yhteenvedona voimme todeta, että olemme pyrkineet kaikissa tapauksissa noudattamaan annettuja ohjeita ja määräyksiä. Olemme lopettaneet kaikki ne toiminnot, joihin AVI on määräysten vastaisina puuttunut. Kaikissa toiminnoissa on noudatettu lainsäädännön vaatimuksia. Asiasta on myös keskusteltu OKM:n kanssa (Marjatta Lindqvist ja Johanna Moisio 2.9.2011) ja he eivät ole löytäneet toimintatavoissamme moitittavaa. Heiltä on pyydetty kannanotto asiaan, nimenomaan opetuksen toteuttamisen ja oppimisympäristön näkökulmasta. Lisäksi ns. "Turun mallia" yhteistyö- ja vastuusopimuksineen on pidetty esimerkkinä hyvästä toimintatavasta. On ikävää, jos kaikista tehdyistä täsmennyksistä ja kehittämisistä huolimatta Aluehallintovirastomme haluaa asettaa esteitä tälle hyvälle oppimisympäristöratkaisulle.

Turun peruspalvelulautakunnan osalta todetaan seuraavaa:

Kuten johtava ylihammaslääkäri Minna Kinnarinen on jo aiemmin selvityksessään maaliskuussa 2012 todennut, perusterveydenhuoltoon kuuluvan suun terveydenhuollon toimintaa on laajennettu siten, että yksi terveyskeskuksen hammaslääkäri, yksi suuhygienisti ja yksi hammashoitaja työskentelevät Turun ammattikorkeakoulun tiloissa, osoitteessa Ruiskatu 8. Täällä tapahtuu myös suuhygienistiopiskelijoiden opiskeluun liittyvää harjoittelua. Potilaat ohjautuvat hammashoidon hoidontarpeen arvion kautta tänne potilaiksi. Heille kerrotaan ja kysytään suostumus, haluavatko toimipisteeseen, jossa myös opiskelijat voivat heitä hoitaa. Asiakkailta peritään normaali asiakasmaksut. Tässä toimipisteessä Turun terveyskeskuksen palveluksessa olevat hammaslääkäri, suuhygienisti ja hammashoitaja ovat opiskelijoiden ohjauksesta vastuussa.

Muilta osin kysymykset koskevat pitkälti ja ainoastaan bioanalytiikan koulutusohjelmaa ja siltä osin peruspalvelulautakunta viittaa Turun ammattikorkeakoulun terveysala- ja hyvinvointipalvelujen koulutusjohtaja Kaija Lindin selvitykseen.

Turun perusterveydenhuollon pitkäaikaistyöttömien terveystarkastus on kehitetty yhteistyössä ammattikorkeakoulussa työskentelevän yliopettaja Kristiina Viljasen kanssa. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksesta on luotu prosessimainen toimintamalli, joka on sovellettavissa kaikilla Turun terveysasemilla. Kristiina Viljanen on työskennellyt erillisen tuntityösopimuksen perusteella terveydenhoitajana Varissuon ja Runosmäen terveysasemilla, jolloin hänen mukanaan on ollut terveydenhoitajaksi opiskelevia oppilaita ja he ovat tehneet prosessikaavion mukaisen terveystarkastuksen eri toimintatahojen sinne ohjaamille pitkäaikaistyöttömille. Terveystarkastukseen kuuluvat laboratoriotutkimukset on otettu terveysasemilla sijaitsevista Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin TYKSLabin toimipisteissä ja vastaukset ohjautuvat Pegasos-järjestelmään. Poikkeavista vastauksista tarpeelliset lääkärikonsultaatiot tapahtuvat potilaan valitsemalla terveysasemalla. Prosessikaavio on oheistettu liitteenä numero 3 annettuun selvitykseen.

Kristiina Viljanen on myös tehnyt terveystarkastuksia Ekotorin toimipisteissä kuuden kuukauden työskentelyjaksolle tuleville, sitä ennen yleensä pitkäaikaistyöttöminä olleille henkilöille. Nämä terveystarkastuksen noudattavat pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusrunkoa ja niistä syntyy terveystarkastusdokumentti ja otetaan laboratoriotutkimukset, mikäli tutkittava sallii tietojen kirjaamisen Pegasos-tietojärjestelmään. Tällöin laboratoriolähete on tehty Pegasos-järjestelmän kautta ja otettu TYKSLabin toimipisteissä. Vastaukset ohjautuvat samalla tavoin kuin pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksessa.

Saatujen selvitysten mukaan peruspalvelulautakunta ja Turun terveyskeskus ei harjoita palvelutoimintaa ammattikorkeakoulun tiloissa osoitteessa Ruiskatu 8 muilta osin kuin suuhygienistikoulutukseen liittyen, jolloin siellä työskentelevät edellä mainitut terveydenhuollon ammattihenkilöt.

Esitän, että peruspalvelulautakunta lähettää edellä olevan selvityksen lisättynä koulutusjohtaja Kaija Lindin selvityksellä ja tarvittavilla liitteillä Lounais-Suomen aluehallintovirastolle vastauksena lisäselvityspyyntöön.

Peruspalvelujohtaja Riitta Liuksa 23.8.2012:

Ehdotus: Peruspalvelulautakunta päättää lähettää edellä olevan selvityksen Lounais-Suomen aluehallintovirastolle vastauksena lisäselvityspyyntöön.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin. Lisäksi lautakunta totesi, että sosiaali- ja terveystoimi selvittää, millä tavoin bioanalytiikan koulutusohjelman opiskelijoiden työtoimintaa voidaan toteuttaa Turun Ammattikorkeakoulun tiloissa.

Turun ammattikorkeakoulun selvitys 13.5.2013

Aluehallintovirasto on pyytänyt 8.5.2013 lisäselvitystä Turun ammattikorkeakoululta siitä, harjoitetaanko muuta terveydenhuollon toimintaa kuin suun terveydenhuoltoa, Turun ammattikorkeakoulussa Ruiskadun yksikössä Ruiskadun yksikön opiskelijoiden toimesta. Turun ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja Marjut Putkinen on 13.5.2013 antanut selvityksen, jonka mukaan Ruisklinikan toiminta on lopetettu viime vuonna. Selvityksen mukaan Turun ammattikorkeakoulun Ruiskadun yksikössä ei toteuteta opiskelijoiden toimesta muuta terveydenhuollon toimintaa kuin suun terveydenhuoltoa.

Arviointi

Turun kaupunki on toteuttanut korjaavia toimia siten, että ns. Ruisklinikalla Turun ammattikorkeakoulussa ei anneta terveydenhuollon palveluja asiaa koskevan lainsäädännön vastaisesti. Ammattikorkeakoulun tiloissa toimii ainoastaan suun terveydenhuollon yksikkö, joka kuuluu Turun terveystakeskuksen organisaatioon. Suun terveydenhuollon yksikössä Turun ammattikorkeakoulun yhteydessä Ruiskadulla työskentelee laillistettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, ja sen toiminta täyttää lakimääräiset kriteerit asiassa esitettyjen selvitysten perusteella.

Johtopäätös

Asia ei anna aiheutta enempään toimenpiteisiin. Valvonta-asian käsittely päättyy tähän.

Asiassa sovellettavat säännökset

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (17.8.1992/785) 2 §, 3 §, 4 §, 9 §

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559 1 §, 2 §

Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (28.6.1994/56) 3 §, 3 c§, 3d §, 3e§, 3f§

Hallintolaki (6.6.2003/434) 34 §

Uhkasakkolaki (14.12.1990/1113) 22 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla hallintolainkäyttölain 4 ja 5 § perusteella

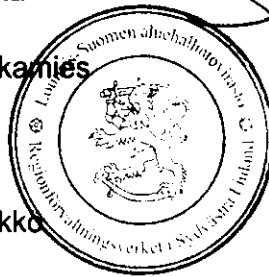
LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa kehittämispäällikkö Ulla Peltola, puhelin 0295 018 000.

Johtajan sijaisena

neuvotteleva virkamies

Kehittämispäällikkö

Sirpa Aaramo
Sirpa Aaramo

Ulla Peltola
Ulla Peltola

JAKELU JA SUORITEMAKSU**Päätöksen saaja**

Turun sosiaali- ja terveyslautakunta, jota pyydetään saattamaan päätös siihen selvityksiä antaneiden tietoon

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Turun ammattikorkeakoulu

Suoritemaksu

maksuton päätös